

УДК 338.4

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V49\(2025\)-04](https://doi.org/10.31521/modecon.V49(2025)-04)

Бурковська А. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID: 0000-0003-4158-1721

e-mail: burkovskaya@mnau.edu.ua

Бурковська А. І., доктор філософії, доцент кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID: 0000-0003-0563-6967

e-mail: anna.burkovskaya12@gmail.com

Фінансова безпека сільського господарства як ключовий чинник забезпечення продовольчої безпеки: виклики та перспективи

***Анотація.** У статті досліджено існуючі виклики фінансовій безпеці сільського господарства на сучасному етапі розвитку у контексті продовольчої безпеки, серед яких: недостатній рівень фінансування вітчизняних підприємств аграрної сфери, які знаходяться в нерівних конкурентних умовах з міжнародними корпораціями; коливання цін на сільськогосподарську продукцію на світовому ринку; залежність агротоваровиробників від імпорту ресурсів; експортні бар'єри; зміна клімату і природні катаклізми. Зазначено, що подолання вказаних викликів вимагає скоординованих зусиль держави, бізнесу та міжнародної спільноти. Охарактеризовано перспективні напрями зміцнення фінансової безпеки сільського господарства в контексті продовольчої безпеки, серед яких: впровадження новітніх технологій та інноваційних фінансових інструментів і стратегій; розвиток інфраструктури та публічно-приватного партнерства; активізація залучення інвестицій; стимулювання експортних операцій.*

***Ключові слова:** фінансова безпека, продовольча безпека, фінансові інструменти, інвестиції, агротоваровиробники*

Burkovska Alla, Ph. D (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Burkovska Anna, Ph. D (Economics), Associate Professor of the Department of Management and Marketing, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Financial security of agriculture as a key factor in food security: challenges and prospects

***Abstract. Introduction.** In the conditions of climate change, geopolitical instability, global economic crises and the growing need of the population for safe, high-quality and affordable food products, the economic stability of the agricultural sector is of crucial importance for the state's ability to ensure its food security. A necessary condition for ensuring the country's food security is the financial security of its agriculture.*

We have examined the existing challenges to the financial security of agriculture in the context of food security, including: insufficient financing of domestic agricultural enterprises, which are in unequal competitive conditions with international corporations; fluctuations in prices for agricultural products on the world market; dependence of agricultural producers on imported resources; export barriers; climate change and natural disasters. Overcoming these challenges requires coordinated efforts of the state, business and the international community. Promising directions for strengthening the financial security of agriculture in the context of food security are indicated, including: introduction of new technologies and innovative financial instruments and strategies; development of infrastructure and public-private partnerships; activation of investment attraction; stimulation of export operations.

***Purpose.** The purpose of the article is to study the existing main challenges faced by the financial security of agriculture, identify their features, and develop proposals for promising areas of development of the financial security of agriculture from the point of view of ensuring the country's food security.*

***Results.** In the coming years, one of the main factors in ensuring the country's food security will remain the financial security of its agriculture. A review of the aspects of financial support of agricultural producers demonstrated a number of existing challenges in this area, which affect the sustainable development of the industry and, ultimately, the food security of the country.*

It was established that the financing of the agricultural sector in the country should be available, timely and stable. Lack of investments, fluctuations in prices for agricultural products, high cost of loans and insurance, non-guaranteed income and return of monetary resources, insufficient level of implementation of modern technologies, competition with international corporations, climate change, export barriers and the war in Ukraine create certain difficulties for the activities of agricultural producers who depend on unpredictable market conditions.

The above strategies to ensure stable food production, which respond to modern challenges and open prospects for development, require coordinated efforts of the state, business and the international community.

¹Стаття надійшла до редакції: 24.02.2025

Received: 24 February 2025

Conclusions. A prerequisite for achieving stable food security is overcoming challenges to the financial security of agriculture. However, modern realities, including climate change, geopolitical instability, and rising energy and fertilizer prices, threaten this stability. Small and medium-sized farmers have limited access to credit resources due to high interest rates, insufficient number of government support programs and weak integration into international financial markets.

The financial security of agriculture needs to intensify the implementation of innovative financing mechanisms, such as agricultural insurance, agricultural bonds, and microfinancing. Increased investment in infrastructure development will reduce the costs of production and transportation of agricultural products. The activation of the introduction of new technologies will optimize the management of financial flows, increase the transparency and efficiency of processes.

Strategies for adaptation of agricultural producers to the problems of financial security require coordinated efforts regarding the prompt implementation of technological innovations, resource management, and interaction with the state, business, and international organizations. Only under the conditions of active implementation of modern solutions, it is possible to achieve sustainable development of the agricultural sector and guarantee a stable supply of food both in current conditions and in the future.

These proposals will contribute to the neutralization of challenges to the financial security of agriculture, which will have a significant impact on ensuring food security.

Keywords: financial security, food security, financial instruments, investments, agricultural producers

JEL Classification: I31, O13, Q14, Q18

Постановка проблеми. Фінансова безпека сільського господарства є фундаментальною складовою забезпечення продовольчої безпеки в умовах сучасних глобальних загроз. Економічна стабільність аграрного сектору має вирішальне значення для здатності держави забезпечувати населення якісними та доступними продуктами харчування. Це питання стає дедалі актуальним через зміну клімату, геополітичну нестабільність, потребу населення у безпечних продуктах харчування та глобальні економічні кризи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливостям, стану та перспективам розвитку продовольчої і фінансової безпеки країни у своїх дослідженнях приділяла значну увагу низка вітчизняних та іноземних науковців, серед яких Аксьонова Т. С., Бурковська А. В. [1, 2, 7], Бурковська А. І. [1, 2, 7], Власюк О. С., Гончарук І. В., Залізнюк В. П. [6], Карузо Д. [7], Копитко М. І. [4], Лункіна Т. І. [1, 7], Марченко О. М., Полторак А. С., Пушак Я. Я., Ревак І. О., Томашук І. В., Урба С. І. [4], Шибаніна О. В. [1, 2] та інші.

Але, на жаль, ще недостатньо розглянутими залишаються питання існуючих викликів і перспектив фінансової безпеки сільського господарства в контексті забезпечення продовольчої безпеки країни. Тому ці аспекти потребують подальшого поглибленого вивчення.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є дослідження існуючих основних викликів, з якими стикається фінансова безпека сільського господарства, виявлення їх особливостей, а також розроблення пропозицій щодо перспективних напрямів розвитку фінансової безпеки сільського господарства з точки зору забезпечення продовольчої безпеки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним компонентом, який визначає здатність сільськогосподарської галузі економіки держави забезпечувати сталий розвиток, протистояти ризикам і підтримувати в країні необхідний рівень продовольчого забезпечення є фінансова безпека

сільського господарства [1, 2]. Доступність, вчасність та стабільність фінансового забезпечення сільськогосподарських товаровиробників розглядаються як головні передумови створення продовольчої безпеки країни [1, 2]. Адже загальновідомо, що продовольча безпека держави забезпечується ефективною діяльністю сільськогосподарської галузі економіки. Однак, сучасний розвиток сільського господарства стикається з різноманітними викликами, які загрожують стабільності продовольчих систем і безпеці життя населення.

Одним із головних викликів фінансовій безпеці вітчизняного сільського господарства у сучасних умовах є недостатній рівень фінансування аграрних підприємств. Ще існуючий дефіцит інвестицій та обмежений доступ до кредитних ресурсів значно ускладнюють, на жаль, розвиток галузі в Україні [3, 4].

Фінансова нестабільність вітчизняних агротоваровиробників зумовлена коливаннями цін на сільськогосподарську продукцію та ресурси, такими як паливо, добрива та насіння [2, 4]. Це створює певні труднощі для діяльності аграріїв, які залежать від непередбачуваних ринкових умов. А доступ до кредитних ресурсів (в основному - довгострокових - для оновлення основних засобів) є обмеженим через високі відсоткові ставки та складність отримання позик, особливо для дрібних фермерів [2 - 4].

Ще багато сільськогосподарських виробників, особливо у країнах, що розвиваються, стикаються не тільки з проблемою високих відсоткових ставок, складних умов кредитування, а й з відсутністю гарантій надходження та повернення грошових ресурсів [1, 3]. Ці фактори, звичайно ж, стримують процеси впровадження інноваційних технологій і модернізації обладнання та покращення умов виробництва.

Слід акцентувати увагу на ще існуючій проблемі недостатньої доступності фінансових

інструментів, таких як спеціалізовані кредити, субсидії чи гранти, які могли б допомогти фермерам у кризових ситуаціях або дозволили їм інвестувати у свій розвиток [3, 4].

Додатковою проблемою є ще високий рівень боргового навантаження багатьох господарств, які через це не можуть оперативнo впроваджувати інновації у свою діяльність або модернізувати виробництво [2, 3].

Іншим важливим аспектом є ризики, пов'язані з природними катаклізмами та зміною клімату. Посухи, повені, несприятливі погодні умови негативно впливають на врожайність сільськогосподарських культур і можуть спричинити значні збитки аграрному сектору, що, своєю чергою, позначається на продовольчій безпеці країни [2].

Слід зазначити, що страхування врожаю є ще занадто дорогим для більшості сільськогосподарських виробників [5]. Недостатність ефективних і зручних механізмів страхування та компенсації втрат лише посилює вразливість фермерів перед такими явищами [5].

Для забезпечення фінансової стабільності сільського господарства глобалізація також створює додаткові виклики. Не тільки коливання цін на сільськогосподарську продукцію на світових ринках, а і конкуренція з боку міжнародних корпорацій та залежність від імпорту ресурсів призводять, на жаль, до фінансової нестабільності дрібних і середніх агротоваровиробників [6]. Водночас санкції, торговельні обмеження та геополітичні конфлікти можуть стати бар'єрами для експорту вітчизняної продукції, що також впливає на прибутковість галузі.

Слід констатувати, що існуючі військові конфлікти в країнах, економічна нестабільність і непередбачуваність регуляторної політики суттєво підсилюють фінансові ризики [7]. Ці фактори обмежують довіру до аграрного сектору з боку інвесторів, що особливо помітно в регіонах, де політичні кризи чи війна знищують інфраструктуру та обмежують доступ до ринків збуту [6, 7].

Однією із значущих загроз є недостатній рівень впровадження сучасних технологій у сільське господарство. Невелика наявність грошових ресурсів у виробників сільськогосподарської продукції обмежує застосування автоматизації, цифрових рішень і сучасного управління, що могло б знизити витрати та підвищити ефективність діяльності [1, 3, 8, 9]. Це також впливає на конкурентоспроможність аграрного сектору в умовах глобалізації.

Попри зазначені виклики, доцільно розглянути перспективні напрями зміцнення фінансової безпеки сільського господарства. Важливу роль у цьому питанні відіграє, звичайно ж, державна

політика. Ми погоджуємося з існуючою думкою [7], що підтримка зі сторони уряду через субсидії, пільгове кредитування, розвиток інфраструктури та стимулювання експортних операцій може суттєво покращити фінансовий стан вітчизняного аграрного сектору. Активізація залучення міжнародних інвестицій, розвиток партнерства з приватним сектором і впровадження механізмів публічно-приватного партнерства також відкривають нові можливості для забезпечення сталого розвитку галузі [8, 9].

Не менш важливим є впровадження інноваційних фінансових інструментів, таких як зелені облігації та програми мікрокредитування [3, 4]. Ці інструменти дозволяють фермерам отримати доступ до додаткових ресурсів та зменшити фінансові ризики.

Інвестиції в агрофінансові інновації, розвиток страхування ризиків, впровадження таких джерел фінансування, як краудфандинг і кредитні кооперативи, а також активна державна підтримка можуть стати основою для підвищення фінансової безпеки сільського господарства та забезпечення його стабільності.

Ми погоджуємося з існуючою точкою зору [4, 7, 10], що використання цифрових технологій і платформ для управління фінансами сприятиме підвищенню прозорості та ефективності здійснення фінансових операцій у сільському господарстві. Активна імплементація цифрових технологій і навчання фермерів сучасному управлінню фінансами також сприятимуть зменшенню ризиків і підвищенню ефективності їх діяльності.

Безумовно, фінансова безпека сільського господарства є не лише запорукою стабільного функціонування аграрного сектору, але й ключовим чинником забезпечення продовольчої безпеки. Вважаємо, що подолання існуючих викликів у цій сфері вимагає скоординованих зусиль держави, бізнесу та міжнародної спільноти.

Перспективи, що відкриваються завдяки впровадженню нових технологій, фінансових інструментів і стратегій, створюють умови для сталого розвитку сільського господарства та забезпечення продовольчої безпеки в глобальному масштабі.

З метою забезпечення стабільного виробництва продовольства, що має вирішальне значення для продовольчої безпеки країни, доцільно розглянути стратегії, які відповідають на сучасні виклики та відкривають перспективи для розвитку галузі.

Один із ключових аспектів забезпечення фінансової безпеки полягає у створенні стійкої системи фінансування, яка враховує всі ризики, пов'язані з кліматичними змінами, нестабільністю ринків та геополітичними факторами. Це вимагає

залучення інноваційних фінансових інструментів, таких як аграрне страхування, інвестиції в сучасні технології та кредитні програми на пільгових умовах.

Аграрне страхування дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з природними катаклізмами, неврожаєм або іншими форс-мажорними обставинами [5]. Застосування агрооблігацій відкриває можливості для залучення інвестицій у модернізацію галузі, а мікрокредитування - сприяє доступу до фінансових ресурсів для малих фермерів і домогосподарств, які часто не мають інших джерел підтримки своєї діяльності [3, 4].

У поєднанні з державними субсидіями та міжнародною підтримкою такі заходи дозволять знизити фінансові ризики для сільськогосподарських виробників [4].

Іншим важливим стратегічним напрямком є розвиток інфраструктури та логістики, що сприяє зниженню витрат на транспортування та зберігання продукції.

Інвестиції в сучасні технології, такі як цифровізація виробничих процесів та аналітика великих даних, допомагають оптимізувати управління фінансами, підвищувати ефективність виробництва та зменшувати втрати [4, 10].

Освітні програми та консультаційна підтримка фермерів також відіграють ключову роль у зміцненні фінансової безпеки, адже забезпечення доступу до знань про сучасні методи управління, фінансове планування та можливості залучення ресурсів сприяє підвищенню конкурентоспроможності виробників сільськогосподарської продукції [2, 6].

Необхідний розвиток кооперативів і аграрних кластерів, які об'єднують зусилля дрібних фермерів для отримання доступу до фінансування, зниження витрат і розширення ринків збуту.

Імплементация екологічних стандартів у сільськогосподарське виробництво також створює можливості для залучення додаткових фінансових ресурсів через «зелене» фінансування [1, 3].

Однак такі стратегії потребують системного підходу та скоординованої взаємодії між урядом, бізнесом, місцевими громадами та міжнародними організаціями. Лише через комплексні зусилля можливо досягти сталого розвитку сільського господарства, що стане запорукою продовольчої безпеки навіть у найскладніших умовах.

Вважаємо, що фінансова безпека сільського господарства у майбутньому набуде ще більшої ваги як ключовий елемент забезпечення продовольчої безпеки в умовах зростання глобальних загроз. Адже зміни клімату, геополітична нестабільність, економічні світові кризи, інфляційні процеси та зростання потреби у безпечному продовольстві для населення

створюватимуть нові ризики для галузі, водночас відкриваючи можливості для прийняття інноваційних рішень.

Фінансова підтримка сільського господарства має бути однією з пріоритетних сфер діяльності державних і міжнародних організацій [6, 7]. Поширення вже згаданого вище «зеленого» фінансування та кліматичних фондів сприятиме адаптації до змін клімату через впровадження стійких сільськогосподарських практик. Новітні технології також відіграватимуть центральну роль: автоматизація, штучний інтелект, цифровізація та блокчейн змінять способи управління фінансами в агросекторі, підвищуючи ефективність і прозорість цієї сфери.

Необхідне посилення ролі приватного сектору у фінансуванні аграрної сфери. Інвестиційні фонди все частіше мають звертати увагу на агропроекти, орієнтовані на інновації, сталий розвиток та експортні перспективи. Уряд країни повинен стимулювати партнерство між державним і приватним секторами, надаючи додаткові гарантії для зниження ризиків інвесторів.

Для полегшення доступу дрібних фермерів до фінансових ресурсів вважаємо доцільним популяризацію аграрних кластерів і кредитних кооперативів, мікрофінансування та краудфандингових платформ, а інтеграція локальних громад у глобальні продовольчі ланцюги стане важливим фактором у вирішенні цієї задачі.

У довгостроковій перспективі стабільність аграрного сектору залежатиме від адаптації до нових викликів, таких як дефіцит водних ресурсів, деградація ґрунтів і необхідність забезпечення продовольством населення планети. Завдяки впровадженню інноваційних моделей управління фінансами, розвитку партнерства та глобальної координації, сільське господарство матиме потенціал для подолання вказаних загроз і створення стабільної системи забезпечення продовольчої безпеки.

Висновки. Отже, фінансова безпека сільського господарства є вирішальним чинником у забезпеченні продовольчої безпеки та залежить від здатності галузі адаптуватися до змін і долати існуючі загрози.

Аналізуючи сучасні виклики, нами встановлено, що на фінансування аграрного сектору мають вплив кліматичні зміни, геополітична нестабільність, зростання цін на енергоресурси та добрива. Це ускладнює доступ до фінансових ресурсів, особливо для малих і середніх фермерів, які стикаються з високими відсотковими ставками, недостатнім рівнем державної підтримки та обмеженими можливостями виходу на міжнародні ринки. Крім

того, відсутність розвиненої інфраструктури та сучасних логістичних рішень призводить до збільшення витрат у процесі виробництва та постачання продукції. Така ситуація вимагає системних змін у підходах до фінансування сільського господарства.

Виявлено, що фінансова безпека сільського господарства потребує активізації впровадження інноваційних механізмів фінансування, таких як аграрне страхування, агрооблігації та мікрофінансування.

Встановлено, що збільшення інвестицій у розвиток інфраструктури знизить витрати на виробництво та транспортування аграрної продукції. Це включає модернізацію транспортних мереж, впровадження технологій зберігання продукції та розвиток цифрових платформ для управління логістикою.

Глобальні тенденції до екологічної сталості також створюють нові можливості для фінансування через «зелені» кредити та гранти, що стимулює використання екологічно чистих технологій.

Активізація впровадження нових технологій оптимізує управління фінансовими потоками, підвищить прозорість і ефективність процесів.

Розвиток фінансової безпеки сільського господарства потребує системного підходу, орієнтованого на активізацію міжнародного співробітництва і впровадження інновацій та стратегічне планування фінансових ресурсів у сільському господарстві. Вважаємо, що лише за умов активного впровадження сучасних рішень можна нейтралізувати загрози фінансовій безпеці сільського господарства, досягти сталого розвитку аграрного сектору і гарантувати стабільне забезпечення населення продовольством як у сучасних умовах, так і в майбутньому.

Література:

1. Шибаніна О., Бурковська А., Лункіна Т., Бурковська А. Глобальні аспекти продовольчої безпеки у світі: економічні виміри. *Modern Economics*. 2023. № 38. С. 178-185. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-27).
2. Shebanina O., Burkovska A., Petrenko V., Burkovska A. Economic planning at agricultural enterprises: Ukrainian experience of increasing the availability of data in the context of food security. *Agricultural and Resource Economics*. 2023. Vol.9. No.4. Pp.168–191. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.08>.
3. Білоченко А. Кредитування аграрного сектору України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. С. 50–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-3>.
4. Урба С. І., Копитко М. І. Зміцнення продовольчої безпеки як інструмент реалізації потенціалу конкурентоспроможного розвитку суб'єктів аграрного сектору в системі економічної безпеки України. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2022. № 5. С. 3-7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-03-07/2022-5-03-07>.
5. Вінницька О. А., Мельничук Ю. М., Чвертко Л. А. Страхівий ринок як детермінанта економічного зростання України. Фінансове забезпечення стратегії економічного зростання України : колективна монографія / за ред. М. А. Слатвінського. Умань : УДПУ імені Павла Тичини, 2019. С. 8-116. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/14232>.
6. Залізнюк В. П. Імпортозаміщення в системі забезпечення продовольчої безпеки України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1374>.
7. Caruso D., Lunkina T., Burkovska A. and Burkovska A. Assessment of the Influence of the National Bank of Ukraine Monetary Policy on Food Security of the State. *Accounting and Finance*. 2020. №4(90). P. 45-51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4\(90\)-45-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4(90)-45-51).
8. Болотнов Д. Г. Особливості антикризового управління вітчизняними підприємствами. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 171–176. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.171.176>.
9. Кириченко С. О., Ружицький А. В., Тульчинська С. О., Салоїд С. В. Концептуальні засади організації системи антикризового управління підприємством в умовах макроекономічної нестабільності. *Агросвіт*. 2021. № 9–10. С. 18–23. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.9-10.18](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.9-10.18).
10. Правдюк Н. Л. Аналітичне забезпечення антикризового управління агроформувань. *Економіка АПК*. 2020. Том 27. № 2. С. 33–44. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202002033>.

References:

1. Shebanina, O., Burkovska, A., Lunkina, T., & Burkovska, A. (2023). Global aspects of food security in the world: economic dimensions. *Modern Economics*, 38, 178-185. [https://doi.org/10.31521/modecon.V38\(2023\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V38(2023)-27).
2. Shebanina, O., Burkovska, A., Petrenko V., & Burkovska, A. (2023). Economic planning at agricultural enterprises: Ukrainian experience of increasing the availability of data in the context of food security. *Agricultural and Resource Economics*, 9, 4, 168–191. <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.04.08>.
3. Bilochenko, A. (2023). Lending to the agricultural sector of Ukraine in wartime conditions. *Economy and society*, 48, 50–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-3>.
4. Urba, S., Kopytko, M. (2022). Strengthening food security as a tool for realizing the potential of competitive development of agricultural sector entities in the economic security system of Ukraine. *Problems of modern transformations*, 5, 3-7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-03-07/2022-5-03-07>.
5. Vinnytska, O., Melnychuk, Y., Chvertko, L. (2019). *Strakhovyi rynek yak determinanta ekonomichnoho zrostannia Ukrainy*. Finansove zabezpechennia stratehii ekonomichnoho zrostannia Ukrainy. UDPU imeni Pavla Tychyny. https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/14232_Slatvinskyi.pdf.
6. Zalizniuk, V. (2019). Importation in the System of protection of food security of Ukraine. *Public administration: improvement and development*, № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1374>.
7. Caruso, D., Lunkina, T., Burkovska, A. and Burkovska, A. (2020). Assessment of the Influence of the National Bank of Ukraine Monetary Policy on Food Security of the State. *Accounting and Finance*, №4(90), 45-51. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4\(90\)-45-51](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-4(90)-45-51).
8. Bolotnov, D. (2022). Peculiarities of anti-crisis management of domestic enterprises. *Innovation and Sustainability*, 2, 171–176. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.171.176>.
9. Kyrychenko, S., Ruzhytskyi, A., Tulchynska, S., Saloid, S. (2021). Conceptual bases of organization of the system of anti-crisis management of the enterprise in the conditions of macroeconomic instability. *Agroworld*, 9–10, 18-23. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.9-10.18](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.9-10.18).
10. Pravdyuk, N. (2020). Analytical support of anti-crisis management of agricultural formations. *Economy of agro-industrial complex*, 27, № 2, 33–44. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202002033>

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License